

Pracovní list

Josef Svatopluk Machar: XXV / Naposled

[In Josef Svatopluk Machar: *Confiteor... / Zde by měly kvést růže...*,
Host, Brno 2012, s. 58–60]

Lesk slunce na západě hasl,
kraj tměl se veškeren,
a chladný vítr smutně třásl
skly malých luceren.

V tom víru, letu, křiku, shonu
na hlučném nádraží
svou milou spatřím na peronu
s manželem v podpaží.

Můj bože dobrý, jaká změna!
Jak sešla, uvadla!
Jak mdle a jako přelomená
na lávku dopadla.

A sedí... na kolena klesly
jí ruce umdlené...
deštníkem maně cosi kreslí
na ploše kamenné...

Ochotný bližní šeptem dí mi,
že jedou do končin,
kde v čas severní zimy
„die Goldorangen glüh'n“.

Tam navrátit prý vzduch má zdravý
žár lícím nachový –
však – mezi námi – on mi praví,
že, inu... kdož to ví...

Jak tušila by mě v tom davu,
má milá hnula se,
pozvedla, otočila hlavu
a na mne dívá se:

Po letech třech zas pohled přímý,
po letech třech... a jak! ...
zachvěla lítost prsy mými
a slzy vstoupily v zrak...

Ne vzpomínky, ne odpuštění
ty oči mluvily –
jen stopy vlastních utrpení
z nich tiše zářily – –

Tys neodešla s blahým klidem
od stupňů oltáře –
tak neznamená štěstí lidem
své sledy do tváře.

Žluč života už též jsi pila,
mát každý číšku svou –
už mladost tvá tě políbila
na smutnou rozchodnou.

Ukaž mi květ, jenž nepomine –
ó sudba neblahá!
Má Rusalko, už také hyne
ta čistá krása tvá!

Vždyť už jen v paměti mé vzkvetá
ta spanilá tvá líc –
tu trosku všechn pudr světa
už nezakryje víc!

Den přijde, že se s pláčem schýlí
v dlaň líce uvadlé,
až první vlásek vstříc ti bílý
se blyskne v zrcadle.

A to tvé čelo mramorové
pak vrásky zorají,
a ty tvé retы purpurové,
má drahá, zmodrají – –

Mně líto, líto, že ty časy
jdou cestou zákonnou,
že budeš na troskách své krásy
nervózní matronou...

Okruhy analýzy (dle struktury ústní zkoušky státní maturity z češtiny)

I.

- **zasazení výňatku do kontextu díla**
- **téma a motiv**
- **časoprostor**
- **kompoziční výstavba**
- **literární druh a žánr**

II.

- **básnický subjekt**
- **veršová výstavba**

III.

- **jazykové prostředky
a jejich funkce ve výňatku**
- **tropy a figury a jejich funkce
ve výňatku**

IV.

- **kontext autorovy tvorby**
- **literární / obecně kulturní kontext**